

**FACULTATEA DE LITERE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE**

**THE PRAGMATIC- RHETORICAL PARTICULARITIES OF THE
CONTEMPORARY SERMON TEXTS UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA”, IAȘI**

- RESUME OF THE THESIS-

Candidate for a doctor's degree:

Cătălina-Dumitrina Cazan (married Fedeleş)

Coordinator:

Professor Dr. Luminița Hoarță-Cărăușu

**IAȘI
- 2012**

RESUME

The paper *The Pragmatic-Rhetorical Particularities of the Contemporary Sermon Texts* has as main aim the religious discourse, traditionally known as *sermon* or *omilie* as part of the Holy Mass in the Orthodox Church and its materialization as written sermon text. The discursive analysis is based on a corpus of religious recorded and transcribed texts. The corpus which has the same title as the paper is added at the end of it. In order to realize an efficient discursive analysis, we follow the steps:

- the methodical approach of the classical oratory in order to find its vision during the entire analysis;
- the presentation of some operational pragmatological concepts such as *discourse, argumentation, explanation and deixis*;
- the religious discourse analysis from a non-verbal point of view, coming from both methodological and practical necessity;
- realization of a corpus made of a series of contemporary religious discourses transcriptions.

In order to achieve this, *The Pragmatic-Rhetorical Particularities of the Contemporary Sermon Texts* is organized in six chapters.

In the first chapter, our purpose was to realize a theoretical approach on classical oratory, in order to establish which one of its values has been kept and has been lost in the religious discourse. Thus, we tried to analyse the most frequent definitions of rhetoric in an attempt to revalidate the organic unity of the concept of rhetoric, the parts which contributed to the appropriation of the rules that form the discourse. We defined the term of discourse from a pragmatic-rhetorical perspective, the taxonomy and the structure of the rhetoric discourse but also the close relation between the rhetoric and Christian persuasion.

In the second chapter, we insist on the religious discourse, the sermon, which we try to analyse from a dual perspective, a pragmatic-rhetorical one. In doing this, we tried a description of the religious discourse known as sermon, by offering a detailed presentation of its structure and taxonomy, description which was made taking into consideration the pragmatic orientation of the ones who perform the discursive act.

The third chapter is dedicated to *argumentation*, since the transmitters uses, as part of the religious discourse, a series of arguments and argumentative strategies in order to consolidate the thesis or bring arguments against some incorrect practices or knowledge the recipients might have. Thus, the approach of our paper focuses first on the term of „*argumentation*” and then, it establishes the relation between argumentation and persuasion which is so important for the understanding of the distinction between persuasion and conviction. We end this incursion by mentioning the importance of *the argumentative connectors and the argumentative strategies*; without them we can't talk about a successful discursive act.

Explanation is the theme of the fourth chapter of the paper, as it is generally specific to the religious discourse, an aspect that generates a high degree of frequency and, as a result, its importance in the discursive act. Thus, apart from a general analysis of the explicative sequence, which refers to explicative procedures and the organizational structure, we also did its partial analysis on some homiletic fragments. The final part of the chapter wants to make the distinction between explanation and argumentation because the two strategies are not only specific to the religious discourse but they also play a dominant part.

Due to pure functional reasons but also from the desire to emphasize the specificity of the sermon, in the fifth chapter of the paper, we presented the idea of *deixis*. In this chapter we initially defined and analyzed the pragmatic idea of *deixis*. Then, we continued with the presentation of both traditional ways of expressing the deixis (personal, temporal and space deixis) and the most recent ones (the discursive, social and descriptive deixis) for their illustration we use the examples taken from the annexes at the end of the paper.

In the last chapter *The gesture of the religious discourse*, we intend to discuss about non-verbal communication from the point of view of the religious discourse, meaning from a theoretical and a practical perspective, analyzing the impact, the use as well the gravity of the gestures the transmitter uses. For the achievement of this goal, we didn't use only the verbal message of various religious discourses but also the images from video recordings which were of a great help in following the symbiosis between the spoken discursive act and the gestures.

In **Conclusions** we add that the nowadays religious discourse faces a large number of theoretical and practical difficulties. These observations were the basis of our analysis whose purpose was to diminish the deficiency. For these reasons, the paper *The Pragmatic-Rhetorical Particularities of the Contemporary Sermon Texts* can have a great value, at both practical and visionary level because it succeeded not only on analysing the importance of the religious discourse known as sermon but also on being the promoter of a new kind of investigation: *the pragmatic one*.

For this paper, I used the materials mentioned in bibliography:

Sources:

CAZAN (married FEDELEȘ), Cătălina Dumitrina, *The Pragmatic-Rhetorical Particularities of the Contemporary Sermon Texts Corpus (Annex)*, Iași, 2012.

Papers:

ADAM, Jean-Michel, *Lingvistica textuală. Introducere în analiza textuală a discursurilor*, trad. Corina Iftimia, Editura Institutul European, 2008.

ADAM, Jean-Michel, *Textele. Tipuri și prototipuri. Povestire, descriere, argumentație, explicație și dialog*, trad. Cristina Stanciu, Editura Institutul European, 2009.

AIOANE, Mirela, *Forme alocutive reverentiale în limbile romanice. Pronumele alocutive și de reverență în limbajul publicitar*, Editura Universitas XXI, Iași, 2003.

ANGHEL, Petre, *Stiluri și metode eficiente de comunicare*, Editura Aramis, București, 2003.

ANSCOMBRE, Jean-Claude, DUCROT, Oswald, *L'argumentation dans la langue*, Liège, 1997.

ARISTOTEL, *Retorica*, Ediție bilingvă, trad. Maria-Cristina Andrieș, Editura IRI, București, 2004.

AVĂDANEI, Ștefan, *La început a fost metafora*, Editura Virginia, Iași, 1994.

BĂLAN, Zamfir, *Prelegeri de retorică. Persuasiune. Argumentare. Figuri retorice*, Editura Independența Economică, Pitești, 2004.

BĂLĂNESCU, Olga, *Texte și pre-texte. Introducere în pragmatică*, Editura Ariadna '98, București, 2001.

BĂJĂU, Ioan L., *Curs de omiletică*, Editura Universității, Craiova, 1997.

- BĂJĂU, Ioan L., *Omiletică generală*, Editura Universitaria, Craiova, 2004.
- BELU, Dumitru, *Curs universitar de Omiletică*, (dactilografiat), Biblioteca Facultății de Teologie Ortodoxă, ms. 485, Sibiu.
- BORCHIN, Mirela-Ioana, *Comunicare și argumentare. Teorie și aplicații*, Editura Excelsior Art Timișoara, 2007.
- BOTEANU, Mirela, *Limba și comunicare în societate*, Editura Universității din București, 2010.
- BRÂNCOVEANU, Romulus, *Rațiune publică și discurs*, Editura Universității, București, 2007.
- BREMMER, Jan, ROODENBURG, Herman, *O istorie culturală a gesturilor*, trad. Tatiana Avacum, Editura Polimark, București, 2000.
- BURGOON, K., BULLER, David B., WOODALL, W. Gill, *Nonverbal communication: the unspoken dialogue*, Editura McGraw-Hill College (ediția a II-a), 1996.
- CABIN, Philippe, DORTIER, Jean-François, *Comunicarea. Perspective actuale*, trad. Roșca Luminița și Surugiu Romina, Editura Polirom, Iași, 2010.
- CAMERON, Milton, *Comunicarea prin gesturi și atitudini*, trad. Zămosteanu Dana, Editura Polirom, Iași, 2005.
- CAZACU, M. Aurel, *Argumentarea: teorie și aplicații*, Editura Fundației România de Măine, București, 2007.
- CĂLUGĂR, Dumitru, *Catehetica. Manual pentru Facultățile de Teologie*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2005.
- CHELCEA, Septimiu, IVAN, Loredana, CHELCEA, Adina, *Comunicarea nonverbală: gesturile și postura. Cuvintele nu sunt de-ajuns*, Editura Comunicare.ro, București, 2005.
- CIACHIR, Dan, *Cronica ortodoxă*, Editura Timpul, Iași, 1994.
- CICERO, *Arta oratoriei*, trad. Traian Diaconescu, Editura Saeculum I.O., București, 2006.
- CICERO, *De oratore, III*, english translation by E.W. Sotton, B.L.C., M.A., Harvard Universiti Press, London, 1942.
- CIOMPEC, Georgeta, *Morfosintaxa adverbului românesc. Sincronie și diacronie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985.
- CODOBAN, Aurel, *Semn și interpretare. O introducere postmodernă în semiologie și hermeneutică*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
- COLLETT, Peter, *Cartea gesturilor*, trad. Roxana Procopiescu, Editura Trei, București, 2005.
- CORNIȚĂ, Georgeta, *Comunicare și semnificare. Studiul mimicii. Perspective interdisciplinare*, Editura Universității de Nord, Baia Mare, 2006.
- COȘERIU, Eugeniu, *Lecții de lingvistică generală*, trad. Eugenia Bojoga, Editura ARC, Chișinău, 2000.
- CUILENBURG, Van J.J., SCHOLTEN, O., NOOMEN, G. W., *Știința comunicării*, Editura Humanitas, București, 1998.
- DASCĂLU, Nicolae, *Comunicare pentru comuniune*, Editura Trinitas, Iași, 2000.
- DÂNCU, Vasile Sebastian, *Comunicarea simbolică. Arhitectura discursului publicitar*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2009.
- DENNY, Richard, *Cum să comunici ca să câștigi*, trad. Natima Mândrilă, Editura Polirom, Iași, 2003.

*** *Dicționar de științe ale limbii*, BIDU-VRÂNCEANU, Angela, CĂLĂRAȘU, Cristina, IONESCU-RUXĂNDIOIU, Liliana, MANCAȘ, Mihaela, PANĂ DINDELEGAN, Gabriela, Editura Nemira, 2005.

*** *Dicționar explicativ al limbii române*, ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000.

DIMITRIU, Corneliu, *Gramatica limbii române explicată. Morfologia*, Editura Junimea, Iași, 1979.

DIMITRIU, Corneliu, *Tratat de gramatică a limbii române. Morfologia*, vol. I, Editura Institutul European, Iași, 2000.

DINU, Mihai, *Comunicarea. Repere fundamentale*, Editura Orizonturi, București, 2007.

DINU, Mihai, *Fundamentele comunicării interpersonale*, Editura All, București, 2004.

DRAGOȘ, Elena, *Introducere în pragmatică*, Editura Casa Cărții de știință, Cluj, 2000.

DUCROT, Oswald, *Dire et ne pas dire. Principes de sémantique et argumentation linguistique*, Paris, Editeur Hermann.

DUMAS, Felicia, *Gest și expresie în liturghia ortodoxă. Studiu semiologic*, Editura Institutul European, Iași, 2000.

DUPU, Constantin, *Teologie și predică*, Editura Gnosis, București, 2004.

DURAC, Livia, *Semiotica limbajului nonverbal în relația părinte-adolescent*, Editura Institutul European, Iași, 2009.

EEMEREN Frans H. van, GROOTENDORST, Rob, *Argumentare, comunicare, și sofisme*, trad. Corina Andone și Anca Gâță, Editura University Press, Galați, 2010.

FĂRTE, Gheorghe-Ilie, *Comunicarea – O abordare praxiologică*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2004.

FILIMON, Liviu, *Mimică și fizionomie – cunoașterea caracterului după înfățișare*, Editura Didactică și Științifică, Bacău, 1992.

FILLMORE, Charles J., *Lectures on deixis*, Center for Study of Language and Information Stanford, California, 1997.

FISKE, John, *Introducere în științele comunicării*, trad. Monica Mitarcă, Editura Polirom, Iași, 2003.

FLORESCU, Vasile, *Retorica și neoretica*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1973.

FOUCAULT, Michel, *Ordinea discursului. Un discurs despre discurs*, trad. Ciprian Tudor, Editura Eurosong & Book, București, 1998.

FROSIN, Constantin, *Retorica. Teoria argumentării*, Editura Fundației Academice Danubius, Galați, 2004.

FRUNZĂ, Monica, *De l'argumentation à la persuasion dans le discours publicitaire français*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2007.

GARAVELLI, Bice Mortara, *Manuale di retorica*, Gruppo Editoriale Fabbri, Bompiani, Milano, 1999.

GASS, Robert H., SEITER, John S., *Manual de persuasiune*, trad. Carmen Pădurariu, Editura Polirom, București, 2009.

GHIMPU, Sandală, ȚICLEA, Alexandru, *Retorica. Pagini alese*, vol. I, Casa de editură și presă „Șansa” S.R.L., București, 1993.

GOODMAN, N., *Languages of Art*, Indianapolis, 1967.

GOIA, Vistian, *Retorică și argumentare*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2007.

GORDON, Vasile, *Introducere în Omiletică*, Editura Universității, București, 2001.

- *** *Gramatica limbii române*, vol. I și vol. II, Editura Academiei Române, București, 2005.
- GRAUR, Evelina, *Tehnici de comunicare*, Editura Mediamira, Cluj-Napoca, 2001.
- GRECU, Constantin, *Logica interogativă și aplicațiile ei*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982.
- GRIGORAȘ, Costache, *Omiletica și catehetica*, partea a II-a, Editura Universității, Iași, 1993.
- GRIGORAȘ, Costachi, *...Propovăduiți Evanghelia la toată făptura!...*, Editura Trinitas, Iași, 2000.
- GRIZE, Jean-Blaise, *Logique naturelle et explication*, *Revue européenne des sciences sociales* 56, tome XIX, Genève, Droz, 1981.
- GRUPUL μ, *Retică generală*, trad. Constantinescu Antonia și Littera Ileana, Editura Univers, București, 1974.
- GURĂ DE AUR Ioan, Grigorie de NAZIANZ, SIRUL, Efrem, *Despre preoție*, trad. Fecioru Dumitru, Editura IBMBOR, București, 1987.
- GUSTI, Dimitrie, *Ritorica pentru tinerimea studioasă*, Editura științifică și Enciclopedică, București, 1984.
- HILL, Napoleon, *Puterea de convingere*, trad. Irina-Margareta Nistor, Editura Curtea Veche, București, 2002.
- HOARȚĂ-CĂRĂUȘU, Luminița, *Pragmalingvistică. Concepte și Taxinomii*, Editura Cermi, Iași, 2004.
- HOARȚĂ-CĂRĂUȘU, Luminița, *Teorii și practici ale comunicării*, Editura Cermi, Iași, 2008.
- HOBJILĂ, Angelica, *Microsistemul deicticelor în limba română vorbită neliterară actuală*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2003.
- IONESCU-RUXĂNDIOIU, Liliana, *Conversația Structuri și strategii Sugestii pentru o pragmatică a limbii române vorbite*, ediția a II-a (revăzută), Editura All Educational, București, 1999.
- IOVĂNUȚ, Simona, *Comunicarea*, Editura Waldpress, Timisoara, 2001.
- IRIMIA, Dumitru, *Gramatica limbii române*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- IVAN, Ilie I., *Omiletica ortodoxă*, Editura Episcopiei Argeșului și Muscelului, 1999.
- IVAN, Loredana *Cele mai importante 20 de secunde. Competența în comunicarea nonverbală*, Editura Tritonic, București, 2009.
- JIANU, Maria-Magdalena, *Indexicalizarea pronominală în limba română*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008.
- JÜRGEN, Habermas, *Etica discursului și problema adevărului*, Editura Art, București, 2008.
- JURCA, Eugen, *Retică și omiletică*, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2009.
- KANT, Immanuel, *Critica rațiunii pure*, trad. Nicolae Bagdasar și Elena Moisuc, Editura Iri, București, 1998.
- KENDON, Adam, *Gesture: visible action as utterance*, Editura University Press, Cambridge, 2004.
- KERBRAT-ORECCHIONI, Catherine, *L'énonciation de la subjectivité dans la language*, Paris, 1980.
- LARSON, Charles U., *Persuasiunea. Receptare și responsabilitate*, trad. Odette Arhip, Editura Polirom, București, 2003.

- LEUCUȚIA, Florentina, *Comunicare și argumentare. Teorie și aplicații*, Editura Excelsior Art, Timișoara, 2007.
- LEVINSON, C. Stephen, *Pragmatics*, Cambridge University Press, 1983.
- LO CASCIO, Vincenzo, *Gramatica argumentării. Strategii și structuri*, Editura Meteora Press, București, 2002.
- LYONS, John, *Semantics*, vol. II, Cambridge University Press, Cambridge, 1977.
- MAINGUENEAU, Dominique, *Discursul literar: Paratopie și scenă de enunțare*, trad. de Nicoleta Loredana Moroșan, Editura Institutului European, Iași, 2000.
- MAINGUENEAU, Dominique, *Initiation aux méthodes de l'analyse du discours. Problèmes et perspectives*, Librairie Hachette, Paris, 1976.
- MANOLIU MANEA, Maria, *Sistematica substitutelor din româna contemporană standard*, Editura Academiei, București, 1978.
- MARGA, Andrei, *Argumentarea*, Editura Fundației Studiilor Europene, Cluj-Napoca, 2006.
- MARGA, Andrei, *Raționalitate comunicare argumentare*, Editura Dacia, Cluj, 1991.
- MARIAN, Gina, *Aspecte ale limbajului nonverbal în comunicarea didactică*, Editura Didactic Pres, Slatina, 2009.
- MCCLURE, John S., *Preaching words. 144 Key Terms in Homiletics*, John Knox Press, 2007.
- MESSINGER, Joseph, *Interpretarea gesturilor*, trad. Aurelia Ulici, Editura Litera, București, 2010.
- MEYE, Michel, *Questions de rhétorique. Langage, raison et seduction*, Editur Librairie générale française, Paris, 1993.
- MICLE, Veniamin, *Trepte spre amvon. Studii omiletice*, Editura Sfânta Mănăstire Bistrița, Eparhia Râmnicului, 1993.
- MIHAI, Gheorghe, PAPAGHIUC, Ștefan, *Încercări asupra argumentării*, Editura Junimea, Iași, 1985.
- MIHAI, Gheorghe, *Psiho-logica discursului retoric*, Editura Neuron, Focșani, 1999.
- MIHAI, Gheorghe, *Retorica tradițională și retorici moderne*, Editura BIC ALL, București, 1998.
- MITROFANOVICI, Vasile, *Liturgica Bisericii Ortodoxe. Cursuri universitare*, Editura Consiliului Eparhial ORT.-ROM. din Bucovina, Cernăuți, 1929.
- MOESCHLER, Jacques, *Argumentation et conversation. Eléments pour une analyse pragmatique du discours*, Paris, 1985.
- MOVILĂ, Mitu, *Retorica*, Editura Fundației Chemarea, Iași, 1996.
- MUCCHIELLI, Alex, *Arta de a comunica - Metode, forme și psihologia situațiilor de comunicare*, trad. Giuliano Sfichi, Gina Puică și Marius Roman, Editura Polirom, Iași, 2005.
- NEAGA, Nicolae, *Hristos în Vechiul Testament*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2004.
- NICA, Dumitru, *Teoria părților de vorbire. Aplicații la adverb*, Editura Junimea, Iași, 1988.
- NOZICK, Robert, *Anarhie, stat și utopie*, Editura Humanitas, București, 1997.
- NUȚĂ, Adrian, *Abilități de comunicare*, Editura SPER, București, 2004.
- OLARIU, Florin-Teodor, *Dimensiunea ludic-agonală a limbajului. Prolegomene la o abordare interacționistă a structurilor conversaționale*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2007.

- OLÉRON, Pierre, *L'argumentation*, Editura Presses Universitaires de France, Paris, 1983.
- OTOVESCU, Dumitru, *Comunicarea politică. Note de curs și selecție de texte*, Editura Beladi, Craiova, 2004.
- PALICICA, Maria, GAVRILĂ, Codruța, ION, Laurenția, *Pedagogie*, Editura Mirtom, Timișoara, 2007.
- PANAITESCU, Val., coordonator, *Terminologie poetică și retorică*, Editura Universității «Al. I. Cuza», Iași, 1994.
- PÂNIȘOARĂ, Ion-Ovidiu, *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- PEASE, Allan, PEASE, Barbara, *Enciclopedia limbajului trupului*, trad. Casandra Cîlț, Editura Polimark, București, 2008.
- PEASE, Allan, *Limbajul trupului – Cum pot fi citite gândurile altora din gesturile lor*, trad. Alexandru Szabó, Editura Polimark, București, 2002.
- PERELMAN, Charles, OLBRECHTS-TYTECA, L., *Traité de l'argumentation*, PUF, Paris, 1958.
- PETRESCU, Nicolae, *Omiletica. Manual pentru Seminarile teologice*, Editura I.B.M.B.O.R., București, 1977.
- PIUARIU-MOLNAR, Ioan, *Retorica, adică învățătura și întocmirea frumoasei cuvântări*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1976.
- PLETT, Heinrich F., *Știința textului și analiza de text*, trad. de Speranța Stănescu, Editura Univers, București, 1983.
- POPA, Mariana, *Comunicarea: Aspecte generale și particulare*, Editura Paideia, 2006.
- POPESCU, M. Teodor, *Primii dascăli creștini, în Biserica și cultura*, Editura I.B.M.B.O.R., București, 1996.
- POPOVICI, Mihaela, *Comunicarea și discursul în audiovizual*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2007.
- PRUTIANU, Ștefan, *Antrenamentul abilităților de comunicare – Limbaje ascunse*, Editura Polirom, Iași, 2005.
- PRUTIANU, Ștefan, *Manual de comunicare și negociere în afaceri*, vol.I, Editura Polirom, Iași, 2000.
- PUȘCARIU, Sextil, *Limba română. Privire generală*, vol. I, Editura Minerva, București, 1976.
- QUINTILIANUS, M. Fabius, *Arta oratorică*, trad. de Maria Hetco, Editura Minerva, București, 1974.
- RAS, Patrice, *Morfopsihologie: chipul, oglinda personalității*, trad. Ioana Avădanei, Editura Polirom, Iași, 2009.
- RĂDULESCU, Corina, *Comunicare și protocol*, Editura Universității din București, 2009.
- REBOUL, Anne, MOESCHLER, Jacques, *Pragmatica azi*, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 2001.
- REBOUL, Anne, MOESCHLER, Jacques, *Pragmatica discursului*, Editura Institutului European, Iași, 2010.
- *** *Retorica românească*, Editura Minerva, București, 1980.
- RICOEUR, Paul, *De la text la acțiune. Eseuri de hermeneutică II*, trad. Ion Pop, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 1999.
- RITT, Adriana, *Introducere în comunicare*, Editura Mirtom, Timișoara, 2004.

- ROVENȚA-FRUMUȘANI, Daniela, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, Editura Tritonic, București, 2005.
- ROVENȚA-FRUMUȘANI, Daniela, *Argumentarea. Modele și strategii*, Editura Bic All, 2000.
- ROVENȚA-FRUMUȘANI, Daniela, *Semiotică, societate, cultură*, Editura Institutului European, Iași, 1999.
- RUSCANU, Ruxandra, *Psihologie și comunicare*, Editura Universității din București, 2001.
- RYBACKI, Karyn C., RYBACKI, Donald J., *Introducere în arta argumentării*, trad. Viorel Murariu, Editura Polirom, Iași, 2004.
- SĂLĂVĂSTRU, Constantin, *Mic tratat de oratorie*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006.
- SĂLĂVĂSTRU, Constantin, *Modele argumentative în discursul educațional*, Editura Academiei Române, București, 1996.
- SĂLĂVĂSTRU, Constantin, *Raționalitate și discurs*, Editura Didactică și Pedagogică, R. A., București, 1996.
- SĂVULESCU, Silvia, *Retorică și teoria argumentării*, Editura comunicare.ro, București, 2004.
- SCHÄFER, Claudia, *Limbajul corpului*, Editura Niculescu, București, 2001.
- SCHMITT, Jean Claude, *Rațiunea gesturilor în Occidentul medieval*, trad. Doina Marian, Editura Meridiane, București, 1998.
- SEBEOK, Thomas A., *Semnele: o introducere în semiotică*, trad. Sorin Mărculescu, Editura Humanitas, București, 2002.
- SECARĂ, Carmen, *Comunicarea – de la știință la artă*, Editura Sitech, Craiova, 2007.
- STANCU, Șerb, *Relații publice și comunicare*, Editura Teora, București, 2000.
- STANTON, Nicki, *Comunicarea*, trad. Cristina Anisescu, Mihaela Constantinescu, Rodica Stoenescu, Augustiniu Mihăilă, Editura Societatea Științifică și Tehnică, 1996.
- STATI, Sorin, *Le transphrastique*, PUF, Paris, 1990.
- STOIANOVICI, Drăgan, *Argumentarea și gândire critică*, Editura Universității, București, 2005.
- STOICA, Dan, *Comunicarea publică. Relații publice*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2004.
- STROE, Constantin, *Retorica și teoria argumentării*, Editura Pământul, București, 2007.
- ȘERBĂNESCU, Andra, *Cum gândesc și cum vorbesc ceilalți. Prin labirintul culturilor*, Editura Polirom, Iași, 2007.
- ȘERBĂNESCU, Andra, *Întrebarea: teorie și practică*, Editura Polirom, București, 2002.
- ȘOITU, Laurențiu, *Comunicare și acțiune*, Editura Institutul European, Iași, 1997.
- ȘTEFĂNESCU, Loara, *Retorica argumentării în discursul politic contemporan*, Editura Universității din București, 2008.
- TIUTIUCĂ, Dumitru, *Retorica*, Editura Libertatea, Brăila, 1998.
- TOADER, Ioan, *Retorica amvonului*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002.
- TOMA, Clara, *Comunicarea nonverbală sau Adevărul de dincolo de cuvinte*, Editura Ascendent, București, 2005.

TRAN, Vasile, STANCIUGELU, Irina, *Teoria comunicării*, Editura comunicare.ro, București, 2003.

TURCHET, Philippe, *Sinergologia De la Limbajul Trupului la arta de a citi gândurile celuilalt*, trad. Luminița Botoșineanu și Florin Botoșineanu, Editura Polirom, Iași, 2005.

ȚENESCU, Alina, *Comunicare, sens, discurs*, Editura Universitaria, Craiova, 2009.

ȚICLEA, Alexandru, *Retorica*, Ediția a II-a, Editura Universul Juridic, București, 2008.

ȚUȚESCU, Mariana, *L'argumentation. Introduction à l'étude du discours*, Editura Universității din București, 1998.

VÂLCU, Angelica, *Éléments de pragmatique discursive et textuelle*, Editura Ștefan Lupașcu, Iași, 2004.

VÂLCU, Angelica, *Funcționarea discursului specializat*, Editura Ștefan Lupașcu, Iași, 2003.

VIGNAUX, Georges, *L'argumentation. Essai d'une logique discursive*, Geneva, 1976.

VINTILESCU, Petre, *Spovedania și duhovnicia*, Editura Arhiepiscopia Reîntregirea, Alba Iulia, 1995.

Teze de doctorat:

CIOBOTĂ, Marius Daniel, *Discursul omiletic din perspectiva științelor comunicării*, Teză de doctorat, București, 2011.

DĂRESCU, Maria-Mihaela, *Deixisul în discursul religios din cultului creștin ortodox*, Teză de doctorat, Iași, 2011.

GORDON, Vasile, *Predica ocazională (Pareneza)*, Teză de doctorat, Editura I.B.M.B.O.R., București, 2001.

GUIA, Sorin, *Elemente lingvistice ale discursului religios*, Teză de doctorat, Iași, 2007.

OBREJA RĂDUCĂNESCU, Daniela, *Pluralitatea codurilor în discursul religios actual*, Teză de doctorat, Iași, 2011.

NEDELUCU, Veronica-Cristina, *Adverbul ca modalitate de exprimare a locului și timpului în limba română*, Teză de doctorat, București, 2010.

PISOSCHI, Claudia Gabriela, *Deixisul personal: valențe ale pronumelor personale și de politețe aspecte contrastive în română și engleză*, Teză de doctorat, Craiova, 2009.

VERDEȘ, Tatiana, *Funcții pragmatice ale deicticelor în discursul politic actual*, Teză de doctor în științe filologice, Chișinău, 2011.

Articole și studii:

BELU, Dumitru, *Graiul în funcția lui etică*, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, an XLVII, nr. 7-8, 1978.

BURCĂ, Gh. V., *Predica liturgică*, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, an XLIX, nr. 1-2, 1973.

CARTON, S. John, KESSLER, A. Emily, PAPE, L. Christina, *Nonverbal decoding skills and relationship well-being in adults*, în *Journal of Nonverbal Behavior*, vol. 23, nr.1, Spring, 1999.

CHILEA, Sebastian, *Considerații omiletice actuale*, în *Ortodoxia*, nr.1/1967.

CHILEA, Sebastian, *Predicatorul*, în *Mitropolia Olteniei*, X, nr. 3-4, 1958.

CHIRU, Irena, *Interacțiunea ca disimulare – managementul impresiei*, în *Jurnalism și Comunicare*, Revista Română de Științe ale Comunicării, nr. 2, Anul V, 2006.

CIOBOTĂ, Marius Daniel, *Dimensiunea interpersonală a comunicării omiletice*, în *Studii Teologice*, nr. 4, 2010.

CIOBOTĂ, Marius Daniel, *Discursul omiletic în contextul comunicării publice*, în revista *Studii Teologice*, nr. 3, 2009.

CLEOPA, Ilie, *Despre semnul Sfintei Cruci*, în *Călăuză în credința ortodoxă*, Editura Episcopiei Romanului, Ediția a IV-a revizuită și adăugită de Arhimandrit Ioanichie Bălan, Neamț, 2000.

CODOBAN, Aurel, *The Communicative Force of Body. Constituent problems of gesture semiotics*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” – Secțiunea Științe ale Comunicării*, Tomul 2, Iași, 2009.

COLCIAR, Rozalia, *Textul dialectal din perspectivă pragmatică*, în *European Integrasion - Between tradition and modernity*, vol. II, Ediția a IV-a, Editura Universității Petru Maior, Târgu-Mureș, 2007.

CONSTANTINOVICI, Elena, *Abordarea comunicării din perspectiva semioticii*, în *Colocviul Internațional Filologia modernă: realizări și perspective în context European. Semiotica și hermeneutica textului* (ediția a II-a), coord. Aliona Grati, Inga Ciobanu, vol. II, Chișinău, 2009.

COSNIER, Jacques et VAYSSE, Jocelyne, *Sémiotique des gestes communicatifs*, în *Nouveaux Actes Semiotiques*, Presses Universitaires de Limoges, Pulim, 1997.

COȘERIU, Eugeniu, *Logica limbajului și logica gramaticii*, în *Omul și limbajul său*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2009.

CRISTESCU, Grigore, *Omilie „mare” și omilie „mică” sau omilie „exegetică” și omilie „tematică”?*, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, an XXXIV, nr. 1-2, 1958.

DASCĂLU, Valentina, *Manipulation through Words: rhetorical Devices in political and religious Speeches*, în *Style in Language, Discourses and Literature*, Horia Hulban (editor), Editura Lumen, vol. al 2-lea, Iași, 2004.

DIMITRESCU, Florica, *Rolul locuțiunilor verbale în formarea cuvintelor*, în *Studii și cercetări lingvistice*, nr. 1-2, 1956.

DURA, Nicolae, *Omilia biblică și actualitatea ei*, în *Studii Teologice*, Revista Institutelor Teologice din Patriarhia Română, seria a II-a, anul XXXV, nr. 1-2, București, 1983.

ENE, Claudia, *Preliminarii pentru analiza secvenței explicative în limba română*, în *Limba română. Stadiul actual al cercetării*. Al 6-lea Colocviu al Catedrei de limba română, București, 2006.

FAGES, Jean-Baptiste, *Colegiul invizibil*, în *Comunicarea. Perspective actuale*, Philippe Cabin, Jean-François Dortier, trad. Luminița Roșca și Romina Surugiu, Editura Polirom, Iași, 2010.

FRÂNCULESCU, Mircea, *Despre arta vorbirii [II]*, în *Limba și literatura română*, nr. 4 XIX, 1990.

GALERIU, Constantin, *Mântuitorul Iisus Hristos. Învățătorul nostru suprem*, în *Ortodoxia*, an XXXV, nr. 1.

GĂLĂȚEANU, Olga, *Pragmatique. Les discours specialises*, în *Les langues de spécialité*, coord. Paul Miclău, București, 1982.

GHEORGHIU, Damian, *Convingere și persuadare. Repere pentru un studiu teoretic comparativ*, în *Analele Universității „Ștefan cel Mare”*, Seria Filosofie și Discipline socio-umane, Editura Universității, Suceava, 2006.

GORĂSCU, Adriana, *Deixis. O altă perspectivă*, în *Limba română – Structură și funcționare*, coord. Gabriela Pană Dindelegan, Editura Universității din București, 2005.

GORDON, Vasile, *Mitropolitul Bartolomeu – schiță de portret omiletic*, în *Revista Tabor*, Editată de Mitropolia Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, nr.1, anul V, aprilie 2011.

GORDON, Vasile, *Premise ale reușitei sau nereușitei predicii*, în *Logos. Revista de pastorală și catehetică*, Alba-Iulia, nr.1/2007.

GORDON, Vasile, *Valorificarea optimă a Sfintei Scripturi în predică*, în vol. *Biserica și școală. Analize omiletice catehetice și pastorale*, Editura Christiana, București, 2003.

GUIA, Sorin, *Discursul religios. Argumentație și structură*, în *Revista de lingvistică generală și românească Philologos*, anul I, nr. 1-2, <1> iunie, Editura Sedcom Libris, Iași, 2005.

GUIA, Sorin, *Întrebarea ca strategie argumentativă*, în *Comunicare: ipoteze și ipostaze*, coord. Luminița Hoarță Cărașu, Editura Universității Al. I. Cuza, Iași, 2008.

HOARȚĂ-CĂRĂUȘU, Luminița, *Strategii argumentative și persuasive în discursul românesc actual*, în „*Limba română – Dinamica limbii, dinamica interpretării*”, coord. Gabriela Pană Dindelegan, Editura Universității din București, 2008.

JAKOBSON, Roman, *Funcțiile limbii*, în *Crestomație de Lingvistică generală*, ediție îngrijită de Ion Coteanu, Editura Fundației „România de Mâine”, București, 1998.

LEUCUȚIA, Florentina, *Argumentarea*, în *Comunicare și argumentare. Teorie și aplicații*, Editura Excelsior Art, Timișoara, 2007.

LE GUERN, Michel, *Métaphore et argumentation*, în *L'argumentation*, Presses Universitaires de Lyon, 1981.

MUREȘAN, Alin Marius, *Principiile omiletice la Sfântul Ioan Gură de Aur*, în *Teologia*, anul X, nr.1, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2006.

NĂDRAG, Lavinia, *O abordare psiholingvistică a cercetărilor referitoare la comunicare*, în *Revista științifică Intertext* a Institutului de Cercetări filologice și interculturale, nr. 1-2, Chișinău, 2008.

NECULA, Constantin, *Catehizarea adulților. O necesitate pastorală*, în *INTER. Revista română de studii teologice și religioase*, nr.1-2, anul I, 2007.

NECULA, Constantin, *Statutul misionar pastoral al Bisericii Ortodoxe Române. Importanța premisei cateheto-omiletice în dimensionarea comunicării intra-parohiale (elemente de pastorală catehemenală)*, în *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna”*, seria nouă, anul VIII (XXXIII), Sibiu, 2007-2008.

PANĂ DINDELEGAN, Gabriela, *Persoană. Pronume*, în *Limbă și literatură*, vol. III-IV, 1996.

POP, Liana, „*Așa-i, nu-i așa?*” *De la advrerb la marcă discursivă: un caz de gramaticalizare*, în *Dialogul în româna vorbită*, coord. Laurenția Dascălu Jinga, Liana Pop, Editura Oscar Print, București, 2003.

SFÂNTUL Vasile cel Mare, *Omilia a XXII a. Către tineri*, în *Omilii și cuvântări*, trad. de Dumitru Fecioru, vol. 17 din colecția P.S.B., Editura IMBOR, București, 1986.

STANCIU, Liviu, *Cultura credinței în lumea postmodernă*, în *Logos. Revista de pastorală catehetică*, Alba-Iulia, nr.1, 2007.

ȚĂRA, Vasile D., *Discursul religios, model și normă de exprimare îngrijită în epoca veche*, în *Lucrările Conferinței Naționale: Text și discurs religios*, coord. Al. Gafton, Sorin Guia, Ioan Milică, nr.1, Iași, 2009.

ȚUȚEA, Petre, *Eu gândesc ca român*, în *Între Dumnezeu și neamul meu*, Editura și Imprimeria „Arta Grafică”, București, 1992.

Surse:

DUMEA, Emil, *Istoria Bisericii*, Iași, 2011,
<http://emildumea.files.wordpress.com>.

FERUGEAN, Gabriel, *Arta de a vorbi în public*, <http://www.mdrl.ro>.

CAZACU, M. Aurel, *Teoria argumentării și explicației*, Facultatea de Filozofie și Jurnalism, Sinteză de curs, <http://studentpenet.ro>.

SAVU-CRISTESCU, Maria, Petrovici Merima, *Comunicarea educațională*,
<http://www.scribd-downloader.com>.

<http://comorinemuritoare.ro>

<http://www.orthodoxtube.com>

<http://video.crestinortodox.ro>

<http://www.youtube.com>